

Betænkning afgivet af Kirkeudvalget den 29. november 2006

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi, lov om menighedsråd, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og forskellige andre love

(Budgetlægning for kirke- og præstegårdskasserne, ændret sammensætning af og opgaver for stiftsøvrigheden, aflastning af provsten for administrative opgaver m.v.)

1. Ændringsforslag

Kirkeministeren har stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 4. oktober 2006 og var til 1. behandling den 24. oktober 2006. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kirkeudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Lovforslaget tager afsæt i resultater af arbejdet i regeringens arbejdsgruppe om ændring af den kirkelige struktur som følge af kommunalreformen. Arbejdsgruppens resultat blev offentliggjort den 17. juli 2006 i betænkning nr. 1477/2006 »Opgaver i sogn, provsti og stift«, jf. folketingsåret 2005-06, alm. del – bilag 70. Betænkningen blev endvidere sendt i høring samme dag som offentliggørelsen sammen med et udkast til lovændringer.

Den 4. oktober 2006 sendte kirkeministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Græsted og Gilleleje Menighedsråd,
Birgit Lundholm Jensen, Løgstør og
Skærup, Gårslev, Gauerlund og Smidstrup Menighedsråd.

Kirkeministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser.

Deputationer

Endvidere har Græsted og Gilleleje Menighedsråd og Skærup, Gårslev, Gauerlund og Smidstrup Menighedsråd mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til kirkeministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Nogle af udvalgets spørgsmål og kirkeministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets, Det Radikale Venstres og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget vil følge udviklingen i tilrettelæggelsen af det juridiske tilsyn i stiftsøvrigheden, hvis der opstår en situation, hvor direktøren i en regional statsforvaltning ikke selv er i besiddelse af juridisk embedsek-samen.

Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har noteret sig ministerens svar om stemmewægten ved sager i provstiudvalg, hvor der henvises til kommende lovforslag om ændringer i antal medlemmer i et menighedsråd ud fra antal folkekirkemedlemmer i et sogn frem for som nu ud fra folketallet.

Et *mindretal* i udvalget (EL) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod de stillede ændringsforslag.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *kirkeministeren*, tiltrådt af et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL):

Til § 1

1) I det under *nr. 6* foreslåede § 17 e, *stk. 1, 3. pkt.*, ændres »provstiet« til: »provstierne«.
[Korrektion]

Til § 2

2) Efter *nr. 7* indsættes som nyt nummer:
»01. I § 43, *stk. 7*, der bliver *stk. 6*, ændres »stk. 3« til: »stk. 1«.
[Konsekvensrettelse]

3) I det under *nr. 8* foreslåede § 43 a, *2. pkt.*, udgår »og finansieres«, og i stedet indsættes: », og udgifterne til samarbejdet finansieres«.
[Præcisering]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med ændringsforslag nr. 1 ændres »provstiet« til »provstierne«, således at det klart fremgår, at medlemmerne til provstiuudvalget vælges for de to provstier under ét.

Til nr. 2

Med ændringsforslag nr. 2 indsættes et nyt nummer i lovforslaget. Hensigten hermed er at ændre hovedlovens § 43, stk. 7, som med lovforslaget bliver stk. 6, således at henvisningen til »stk. 3« ændres til »stk. 1«. Denne ændring er en nødvendig konsekvens af lovforslagets § 2, nr. 5 og 6.

Til nr. 3

Med ændringsforslag nr. 3 præciseres indholdet af § 43 a, 2. pkt.

Britta Schall Holberg (V) Birthe Rønn Hornbech (V) fmd. Flemming Damgaard Larsen (V)
Jørgen Winther (V) Søren Pind (V) Jesper Langballe (DF) Søren Krarup (DF)
Charlotte Dyremose (KF) Per Ørum Jørgensen (KF) Karen J. Klint (S) nfmd. Hüseyin Arac (S)
Mogens Jensen (S) Bjarne Laustsen (S) Arne Toft (S) Bente Dahl (RV)
Pernille Vigsø Bagge (SF) Jørgen Arbo-Bæhr (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 27

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra kirkeministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 2/10-06 fra Birgit Lundholm Jensen, Løgstør
4	Henvendelse af 29/6-06 fra Skærup, Gårslev, Gauerlund og Smidstrup Menighedsråd
5	Henvendelse af 19/10-06 fra Græsted og Gilleleje Menighedsråd
6	Henvendelse af 14/11-06 fra Græsted og Gilleleje Menighedsråd
7	Ændringsforslag, fra kirkeministeren
8	1. udkast til betækning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 27

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 2/10-06 fra Birgit Lundholm Jensen, Løgstør, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/6-06 fra Skærup, Gårslev, Gauerlund og Smidstrup Menighedsråd, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om at tilsende de kongelige resolutioner af 21/8 og 29/8-06 vedr. de nye provstiinddelinger, herunder redegøre for eventuelle indsigelser til fastsættelsen af nye provstigrænser, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om kommentar til henvendelsen af 19/10-06 fra Græsted og Gilleleje Menighedsråd, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/11-06 fra Græsted og Gilleleje Menighedsråd, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om modellen med, at direktøren personligt udfører juridisk tilsyn i stiftsøvrigheden, vil blive udhulet inden for få år, så det vil være mere holdbart at udstyre stiftskontoret med den juridiske kompetence, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, hvordan man vil følge udviklingen i demokratibalance i provstiudvalgene, til kirkeministeren, og ministerens svar herpå

Nogle af udvalgets spørgsmål til kirkeministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og kirkeministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes kommentere henvendelse af 14. november 2006 fra Græsted og Gilleleje Menighedsråd, jf. L 27 – bilag 6.

Svar:

For en god ordens skyld bemærkes, at henvendelsen af 14. november 2006 ikke vedrører L 27, men alene vedrører fortolkningen af Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 914 af 30. august 2006 om afholdelse af ekstraordinære valg til provstiudvalg og til stiftsudvalg vedrørende økonomi i 2006.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 4, stk. 4, nr. 7, at der på det indledende offentlige møde kan ske drøftelse og eventuel opstilling af kandidater til valgene. Det kan være hensigtsmæssigt at berøre spørgsmålet på dette møde, da det kan være af betydning for, om kandidaterne ønsker at opstille, og for den rækkefølge, man ønsker kandidaterne placeret på listen. Det er imidlertid alene stillerne, som »ejer« listen, og dermed træffer den endelige afgørelse.

Af bekendtgørelsens § 7 fremgår det endvidere, at kandidatlisterne til provstiudvalget skal angive kandidaternes navne, og at deres samtykke til at opstille skal foreligge skriftligt. Det anføres også, at kandidatlisterne skal være underskrevet af mindst 5 og højst 15 stillere. Efter § 8, stk. 1 følger det, at det ved indleveringen af kandidatlisten skal være angivet, om kandidaterne er opstillet sideordnet eller i prioriteret rækkefølge.

Det er derfor formelt stillerne, der afgør, om kandidaterne på listen skal opstilles sideordnet eller prioriteret. Realiteten er dog, at det er kandidaterne selv der vælger, om de vil stå på listen, og om de med deres underskrift accepterer stillernes valg af, om listen bliver sideordnet eller prioriteret.

Endelig følger det af § 11, at det er stillerne, som bestemmer, hvem der skal være stedfortrædere.

Spørgsmål 6:

I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at stiftsøvrighedens opgaver fremover omfatter et juridisk tilsyn med menighedsråd og provstiudvalg, administration af Fællesfonden m.m. Det fremgår endvidere, at direktører har særdeles gode forudsætninger for dette, men uddannelseskravene til fremtidens direktører for de regionale statsforvaltninger sikrer ikke, at disse stillinger besættes med en juridisk kyndig person. Vil den foreslåede model med, at direktøren personligt har opgaven i stiftsøvrigheden, således ikke risikere at blive udhulet inden for få år? Og ville det ikke være mere holdbart generelt at udstyre stiftskontoret med juridisk kompetence?

Svar:

Med lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås, at stiftsøvrigheden sammensættes, så den fremover består af biskoppen og direktøren for den regionale statsforvaltning, således at hver direktør indgår i stiftsøvrigheden for to stifter. Der stilles ligeledes forslag om, at stiftsøvrighedens opgaver indsnævres.

Med denne indsnævring af opgaverne er det vurderingen, at det vil være overkommeligt for direktørerne for statsforvaltningerne hver at indgå i to stiftsøvrigheder. Denne sammensætning af stifts-

---

øvrigheden vil desuden sikre, at biskoppen har en »sparringspartner« med økonomiske, juridiske og administrative kompetencer på højest niveau. Det bemærkes i den forbindelse særligt, at statsforvaltningerne varetager det juridiske tilsyn med kommunerne, og direktørerne har således særligt gode forudsætninger for at varetage det tilsvarende tilsyn med menighedsråd og provstiudvalg.

På denne baggrund finder jeg, at direktørerne for statsforvaltningerne fuldt ud har forudsætningerne for at udfylde opgaven på betryggende vis.

Det skal i øvrigt bemærkes, at der i høringssvarene var meget bred opbakning til denne model. Forslaget nyder således stor opbakning blandt folkekirkens interessenter.

Spørgsmål 7:

Ministeren bedes oplyse, hvordan man vil følge udviklingen i demokratibalance i provstiudvalgene, blandt andet med henblik på, om der opstår situationer, hvor stemmevægten blokerer for en udvikling, som ellers er ønsket, f. eks. store sogne.

Svar:

I de tilfælde, hvor menighedsråd deltager i afstemninger i provsti eller stift, har hvert medlem af menighedsrådet én stemme. Dette gælder valg til provstiudvalget, valg til det økonomiske stiftsudvalg og bispevalg.

Antallet af valgte menighedsrådsmedlemmer fastsættes i henhold til lov om menighedsråd efter folketallet i sognet og udgør seks for det første tusinde og yderligere ét medlem for hvert påbegyndt tusinde, dog ikke over femten i alt. Dette indebærer, at små sogne i forhold til store sogne får en stemmevægt, som er større end deres andel af folketallet.

Med lovforslaget foreslås indsat en ny bestemmelse i lov om folkekirkens økonomi, således at menighedsrådene på budgetsamrådet har stemmer svarende til antallet af valgte menighedsrådsmedlemmer. Dette gælder både ved beslutning om en ændret kompetencefordeling mellem provstiudvalget og budgetsamrådet og ved beslutninger om f. eks. ligningsbeløbets størrelse i et besluttende budgetsamråd. Forslaget betyder, at det enkelte menighedsråd ved afstemning på budgetsamrådet vil have en indflydelse, der svarer til rådets indflydelse ved valg til provstiudvalget. Det er min opfattelse, at menighedsrådene bør have samme stemmevægt ved valget til provstiudvalg og ved budgetsamrådet.

I betænkning 1477 om »Opgaver i sogn, provsti og stift« indgår et forslag, som har betydning for antallet af menighedsrådsmedlemmer og dermed for stemmevægten. Det indgår således i betænkningens forslag nr. 3, at antallet af menighedsrådsmedlemmer fastsættes efter antallet af folkekirke-medlemmer i sognet og ikke som i dag efter folketallet. Og det foreslås, at antallet af valgte menighedsrådsmedlemmer nedsættes til fem for det første tusinde. Disse forslag er p.t. i høring med frist den 1. december 2006, og jeg vil på baggrund af høringssvarene vende tilbage til udvalget herom til foråret.